

# Z CIZÍCH REVUÍ

## a) *Revue française.*

### *Revue d'Infanterie.*

**Duben 1929 — čís. 439.**

Major de Gaulle. Filosofie rekrutování. — Vojenská povinnost byla odjakživa nutná, jen systém doplňování vojska, a jeho udržování se průběhem staletí stále měnil. Žádný systém nemá však absolutní ceny; dá se posouditi jen vzhledem na okolnosti, které jej činí nutným nebo jej prokazují. Studium otázky, jak se vojenská zřízení přizpůsobovala prostředí, je nejvyšší zajímavé a důležité. — Je přímý vztah mezi vedením války, strategií a taktikou a duchem vojska. Mnohé úspěchy nebo neúspěchy válečné dají se vysvětliti jen tím, že vojevůdci uměli nebo neuměli počítati s tímto činitelem.

Tyto nevažitelné prvky války stále rozbíjejí závěry chladného počtu, jsou původci neočekávanosti, kterou mnozí chtějí vysvětliti náhodou, stavějíce teorii a vměstňavajíce válečnické umění do formulek a pravidel, jež pak nejbližší válka obvykle zvrátí. Proto snažme se důkladně poznati duši vojáka.

Major Y. Řešení taktického námětu z přijímací zkoušky do pařížské vál. školy v r. 1929 — dokončení tohoto článku je v květnovém čísle (čís. 440).

Major Z. Cvičební řád pro pěchotu. — Druhý díl. Pokračování rozboru. Autor zde vykládá hlavně novinky: palebná základna, plnost palby, terénní celky.

Mjr. gšt. Koeltz. Od Esternay

po bažiny St. Gonské. (Pokračování.) Rozbor příčin neúspěchu německé 19. divise: pěchota roztržštěně zasažená, dělostřelectvo rovněž, skupina hlavního úsilí bez dělostřelectva, zaujímá myšlenka o chování nepřítele, postup v pochodových proudech proti výšinám, o nichž se vědělo, že byly ještě včera obsazeny protivníkem a nebyly od té doby prozkoumány, atd. atd.

Plk. Baills. Taktické užití žen. vojska. (Dokončení.) Autor soudí, že ženista je úplně kvalifikován, aby sám sestavil palebný plán a proto vytrasoval a vybudoval obranná opevnění v týlu 1. posice. Kromě toho má velitel vyšší jednotky ženistům svěřiti úplně vybudování posic po stránce technické: ženisté sestaví celkový plán prací, provedou přípravné práce, rozvrhnou je časově a určí potřebu a druh pracovníků; vedou pak veškeré práce (kromě těch, které si dělá sama pěchota — ale i zde je dohled). V organizovaně posici je zase ženista nejlépe kvalifikován rozvrhovat velké práce a říditi pracovníky, zkrátka vésti práce „průmyslově“.

Mjr. Laffargue. Moderní cíle na bojišti a děla malé ráže. (Dokončení.) Úvahy autorovy vyznívají v to, že pěchota musí mít větší množství zbraní pro potírání cílů skrytých, zakrytých a lehce ukrytých a spokojí se menším počtem zbraní rasantních, než má dnes. Autor navrhuje novou výzbroj pěchoty, aniž se změní početní stav, a to takto: u praporu: místo 36 leh. kulometů jen 24, místo 16 těžkých jen 8; 12 vrhačů granátů, 4 doprovodné moździerě (Stokes); 4 děla malé ráže na cíle shora nekryté a 4 děla na cíle shora kryté. U pluku pak 2 moździerě těžké a 2 děla střední ráže. Celkem tedy u pěšího pluku: zbraní k potírání cílů nekrytých 96 (místo dnešních 156) a na cíle zakopaně 64 (místo dnešních 9); při tom se nečítají puškové granáty.

#### Květen 1929 — čís. 440.

Plpk. Charbonneau. Qua Fem. Moussa Kamara et Cie. Studie o senegalském střelci. Seznamuje čtenáře s podmínkami rekrutování, výcviku, použití senegalských střelců a o jejich životě i životních podmínkách v zemi.

Plk. Appert. Boje v lese de la Gaune (květen 1918). Příklady výpadu a protiútoků.

Kromě toho pokračování článků od mjr. Koeltze, mjr. Z a mjr. Y z dubnového čísla.

#### Červen 1929 — čís. 441.

Por. J. Joubert. Listy z Maroka. Plastické líčení bojů z ofensivy v Rifu r. 1925 a z dobývání krajiny Taza r. 1926. Krajina okolo Tazy, známé zde jménem „la tache de Taza“ („skvrna Tazy“ — na franc. okupačních mapách) dlouho vzdorovala franc. okupaci a její dobytí si vyžádalo důkladně připravené koncentrické operace značného rozsahu.

Mjr. Bethonart. Pěchotní tréný v Alpách.

Studie výkonnosti a pohyblivosti trénů ve velehorách. Autor doporučuje užívati v Alpách hojně automobilů a jen na stezkách a pěšinách soumarů.

Mjr. Z. Nový franc. cvičební řád pro pěchotu. — II. díl. Pokračování z čísla 440 a dokončení (boj praporu, pluku, zvláštní druhů boje).

Plpk. Charbonneau. — Dokončení studie o senegalských střelcích z minulého čísla.

Mjr. Koeltz. — Dokončení historické studie o bojích u bažin St. Gonských a u Esternay v roce 1914. Autorova studie vztahuje se celkem na 3 německé armádní sbory, takže jeho závěry nelze vinit z toho, že jsou vzaty jen z „místních“ poznatků. Sleduje činnost těchto sborů po 4 dny v bitvě na Marne a konstatuje, že německá pěchota, ač byla velmi statečná, ba často příliš pohrdala nebezpečím, byla vedena výtečnými nižšími důstojníky a poddůstojníky, nedosáhla přec jen výsledků takových, jakých mohla dosíci vzhledem na svou jakost. Důvody: nedostatek metody v přibližování, v zaujímání útočné sestavy v postupu; překotné útočení, nedostatečné využití palebných prostředků, nevyhovující dělostřelecká podpora, podprůměrné vyšší velení. Vysvětlení nedostatků: metoda výcviku v míru. Výcvik se omezoval jen na „drill“ v boji útočném (útok přímo vpřed, střelba). Pěchota se neučila dbáti nepřátelské dělové palby. Pěšák německý, vycvičený v boji s nepřátelskou pěchotou, podléhal dojmům i účinkům palby francouzských pětasedmdesátek. A německé dělostřelectvo nedovedlo vždy dobře podporovati svou pěchotu; zajímavý je výrok jednoho z bavorských důstojníků, který do svého zápisníku napsal 28. září 1914 (tedy 2 měsíce po zahájení války): „Po prvé od začátku války vidím našeho dělostřeleckého důstojníka, jak přišel pozorovati mezi nás do 1. linie. Klobouk doilů před dělostřelectvem francouzským a jeho pozorovateli! Jsou všude, daleko vpředu před svými bateriemi. Jejich patrači cválají směle až na

krátkou vzdálenost k nám a za chvíli to na nás padá s obdivuhodnou, zoufalou přesností. Kdyby naše pozorování nebylo tak špatné, oč větší by mohl být účinek našeho dělostřelectva, zvláště našich hrubých houfnic!..." Německo nemělo před válkou předpisu společného pro všechny zbraně, Polního řádu, kde by se pojednávalo o součinnosti zbraní v boji. Vyšší velitelé (divisionáři) měli jen zřídka v míru příležitost veletí v terénu společně pěchotě a dělostřelectvu. Velké manévry podzimní měly spíše za účel rozhodnutí a řešení strategická než taktická vedení boje. (1\*) Sloužily více k posuzování charakterových vlastností velitelů (vyšších) než ke zdokonalení a kontrole výcviku velitelů a vojsk. — Víme také, že v nynějším Německu shora uvedené nedostatky jsou odstraněny a proto lze očekávat, že německá pěchota bude si v příští válce počínati mnohem lépe než v roce 1914.

#### **Červenec 1929. — Čís. 442.**

Gen. Etienne. Několik poznámek o nočním boji. Francouzské ministerstvo války nařídilo v roce 1923 všem vojsk. tělesům, aby mu zaslala všechny zprávy, které mají o nočních operacích, jichž se zúčastnila. Z bohatého materiálu vybral autor několik charakteristických konkrétních případů a přičinil k nim své poznámky, které tuto shrnujeme. — Noční útok nesmí vyraziti z výchozí základny příliš vzdálené od nepřítele, naopak ze základny co nejbližší. Nelze-li se ve dne přiblížiti až na ztečnou vzdálenost, posuneme na ni za soumraku alespoň hlídky, které tvoří clonu a vytvářejí výchozí základnu. — Za soumraku pozorujeme pečlivě terénní objekty, jak se mění jejich vzhled s přibývajícím temnotou. Jednotku nerozvinujeme v rojnici, nýbrž učleníme v malých zástupech s energickými veliteli v čele i na zádu. Určiti přesně směr postupu (busola) a zároveň i cíl, jehož se má dosáhnouti (cíl nesmí býti daleko, musí býti v terénu zřetelný, cesta, stromořadí, potok atd.). Noční operace se může zdařiti jen tehdy, byla-li co nejpečlivěji a nejpodrobněji připravena. — Je v noci velmi nebezpečné, sbíhají-li se směry dvou oddělených jednotek k témuž cíli. Noční útok se nedá se zdarem provést s vojsky, která neměla času obeznámiti se s terénem. V útoku v noci ztrácí palba pěchoty velmi mnoho na účinku, ježto není mířená. Ale v obraně může býti velmi účinná, bylo-li za dne možno hlavně

\*) Něco podobného viděli jsme také jinde.

automatické zbraně zamířiti a zabíkovati. Proto jsou dnes útoky noční mnohem obtížnější než v roce 1914, ale mohou míti značný účinek na nepřítele demoralisovaného neb takového, který obsadiv posici na sklonku dne neměl času zaříditi si dobrý palebný systém. — K noční obraně zesílíme první sled, chráníme přední osádku posice náspý v zádech; prorazil-li nepřítel nočním útokem posici, zůstanou veškeré částice, které útok nezasáhl nebo které se udržely, na místě až do světla, neboť v noci se nedá manévrovat.

Kapitán Z. Lonstaunau-Lacau. Noční útok německého praporu, Courcelles-sur-Aire, 9. září 1914. Velmi zajímavé a poučné líčení bojové epizody z velkého, nezdařeného nočního útoku celé V. německé armády\*) západně od Verdunu. Zde uvidíme všechny možné nesnáze nočních operací.

Robert Laullan. M. de Pontis, maréchal de batailles. Bibliografická studie.

P. Janet, mjr. gšt. v. v. Pěší pluk 2. sledu v obranné bitvě. Historie bojů 173. p. pl. v bitvě na řece Matz (9.—14. června 1918). Velmi podrobná a dobře dokumentovaná práce, z níž poznáváme, co je to boj pěchoty a jak se různé „teorie“ osvědčují v tvrdé praxi válečné: jak na př. je těžké odpoutání od nepřítele za dne a s jakými značnými ztrátami je spojeno.

Poručík Joubert. Listy z Maraka. Pokračování z minulého čísla.

#### **Srpen 1929. — Čís. 443.**

Dr. Raoul Mercier.\*\*) Bojovník a bojové plyny. V své přehledné studii podává autor některá data, čerpaná ze světové války, o účinku bojových plynů německých i o procentech ztrát. Upozorňujeme na velké obtíže, s nimiž se setkává zdravotnická služba (v úsecích, kde nepřítel užívá plynů) při evakuaci a ošetření plynem postižených a poukazuje na výhodu zvláštních zdravotnických útvarů i spec. personálu (ve Francii útvarů Z.). Z jeho náčrtu „taktiky“ zdravotnické s hládkou plynového poznáváme, jaké jsou obtíže lékařské a evakuační a jak jim lze čeliti. Bohužel lze v budoucnu očekávati ještě intensivější užití plynů

\*) Korunního prince pruského „Koncepce útoku“ pocházela však od velitele XIII. sboru generála Lossberga.

\*\*) Profesor na lékař. škole v Tours. Za války byl u generálního inspektora zdravotnické služby u skupiny armád generála Fayolla.

ve válce a nutno proto již v míru činiti příslušná opatření.

Mr. gšt. v. v. P. Janet: Pěší pluk 2. sledu v obranné bitvě. Pokračování z minulého čísla.

Mr. Guigues. Úvahy o všeobecném vedení výcviku nováčků při krátkodobě přesených službách. — Článek nepřináší celkem nic nového.

Kpt. Bolland. Možnosti vidění z tanku. Co se týká technické stránky, jsou 1. šterbiny, průzory, 2. otáčivé přístroje na podkladě stroboskopu, 3. různé přístroje optické. S hlediska užití tanku v terénu: 1. přístroje dovolující krypté vidění za jízdy ve terénu; 2. přístroje, jichž se dá použít jen, když tank stojí. Konečně s hlediska bojového: přístroje použitelné v pásmu klidném, v pásmu málo intenzivního boje a v pásmu velmi prudkého boje. V dalším autor popisuje jednotlivé druhy zorných zařízení, podle nynějšího stavu techniky.

Září 1929, čís. 444.

Kpt. Alford. Metoda pro výcvik poddůstojníků. Článek nepřináší v podstatě nic nového.

Por. Fessy. Četa tanků (od 504. pluku bojové vozby) v horských manévrech 54. brigády v srpnu 1928 (v Alpách). Získané zkušenosti učí, že je v horách pro tanky nezbytně nutný důkladný průzkum terénu a získání zpráv o povaze terénu i u nepřítele; že obtíže spojení jsou veliké; že četa tanků v horách by měla mít jen tři vozy místo pěti, ježto údolí nejsou tak široká, aby se v nich pět vozů mohlo sužítkem rozvinouti. Užití tanků v masách nelze a není toho ani potřeba. Zato mohou se silně uplatnit lokálně.

Mr. gšt. v. v. Janet: Pěší pluk 2. sledu v obranné bitvě. (Pokračování.)

Mr. děl. Castaignet. Stručná historie „pétasedmdesátek“. Autor seznamuje čtenáře s historií vynálezu, výroby a zavedení francouzského 75mm polního děla, které bylo prvním dělem s dlouhým zákluzem hlavně (zpětný odraz zachycován pneumatohydraulickou brzdou) a které mohlo dít 22 ran za minutu (jednotná střela). Toto dělo, zavedené v úplné tajnosti, bylo překvapením pro okolní státy. Znamenitá jeho konstrukce dovolila mu přetrvat i požadavky světové války.

Mr. Band. O historii oddílů cyklistických. — Ve Francii byly po válce

cyklistické oddíly myslivecké u jezdeckta zrušeny a autor připomíná čtenářům úlohu, kterou hrály za světové války a jaké služby jezdecktu prokázaly.

Ríjen, listopad a prosinec 1929, čís. 445, 446 a 447.

Gen. Lemoine. Nový výcvik. Promyšlená, filosoficky založená studie známého odborníka o metodě výcviku velitelů. Účelem výcviku je naučit velitele znáti věc a jednati. Dotsud užívané výcvikové metody kombinují tři vyučovací metody: napodobení, diskuse, čin. Výhodou napodobení je, že je to metoda rychlá, názorná, využívající známých již zkušeností jiných lidí. Bohužel obrací se jen k paměti, nikoli úsudku. Diskuse vždycky nepřesvědčí, neboť logika rozumu a logika činu jsou dvě odlišné věci. Zásady, jimiž se ve vojenství řídíme, jsou jaksi duální, t. j. vždy najdeme zásadu, která je protichůdná zásadě jiné, ačkoliv obě samy o sobě jsou správné. Proto při aplikaci zásad má velkou důležitost koeficient osobní, osobní pojetí, názor. Tento koeficient uplatňuje se vždy v kompromisu mezi dvěma protichůdnými zásadami. Dá se tedy o každém řešení diskutovati, podle toho, ke které zásadě se dotýčný řešitel více přiklání, na kterou klade větší váhu. Mám se na př. rozhodnouti a priori? Zásada riska, ale mohu se zmýlit. Rozhodnutí a posteriori? Zásada zajištění; neriskuji omyl, ale mohu přijít pozdě. Útočit? Zásada iniciativy operací. Obrana? Zásada volnosti jednání. Připravit všechny podrobnosti plánu? Zásada předvidání. Či je lépe improvizovat? Zásada přizpůsobení okolnostem. Držet se plánu stůj co stůj? Zásada stálosti. Či plán měniti? Zásada podrobení se skutečnosti.

Čin vyplývá nejen z úvah rozumových, ale i z podvědomí, z „citu“, „instinktu“, „zdravého smyslu“, „intuice“ atd... Tyto podvědomé schopnosti jsou hlavní součástí osobního koeficientu. Ten se dá sice disciplinovati vědou, studiem, ale hlavně osobní zkušeností.

Všeobecná výcviková metoda musí postupovati podle všech tří shora uvedených způsobů.

Výcvikové metody jsou dvě. Máme co činiti s úlohami, k nimž nutno najíti řešení. Úlohy jsou situace a řešení jsou způsoby provedení. Buď vyložíme způsoby provedení a řekneme, na jaké situace se hodí (metoda didaktická); nebo vyložíme si-



tuace a hledáme způsoby, které se hodí (metoda samostatného objevu). První metoda vnucuje způsoby učitelovy; zabezpečuje jaksi jednotné provedení a do jisté míry jednotu doktriny, ale je nebezpečí, že vychovává k pasivitě, potlačí osobnost (osobitost). Druhá metoda využívá sice plně iniciativy, ale je příliš pomalá a může zvláště na počátku výcviku úplně selhat.

Co se týká úloh, nutno rozeznávat dvě fáze: studium situací, vedení boje. Z toho vyplývají tato cvičení:

1. Studium situací: a) metoda didaktická (výklad sestav a prováděcích způsobů) — ukázková cvičení; b) metoda iniciativní (studium úloh).

2. Vedení operací: c) metoda didaktická (ukázka a výklad hlavních typů operací). — Bojové cvičení bez soupeře; d) metoda iniciativní: Bojová cvičení se soupeřstvím.

Autor obírá se pak podrobněji jednotlivými druhy cvičení a jejich specifickými vlastnostmi a přechází k praktické stránce. Pro výcvik velitelů máme: cvičení na mapě, rámcová cvičení v terénu, cvičení v terénu s vojskem.

Cvičení na mapě. Říká se, že nevyhovují pro zcela malé jednotky, ale to je názor mylný. Nutno použití map (plánů) ve velkém měřítku nebo plastického stolu. Nedoporučuje se opakovat v terénu cvičení, probrané s malou jednotkou na mapě, neboť mapa nepodává nikdy ony jemné podrobnosti, které ve skutečném terénu mohou mít rozhodující vliv na manévry malé jednotky. Pro praktickou potřebu nutno si mapu (plán) upravit, aby co nejvíce „mluvila“ a byly na první pohled patrné charakteristické rysy terénu. — Na mapě můžeme probrati všechny druhy cvičení: ukázková, úlohy, boj se soupeřstvím i bez něho.

Rámcová cvičení v terénu. V terénu vidíme sice dobře jeho plástiku, ale obvykle nám unikají jeho velké rysy, charakteristické linie a tvary. K tomu, abychom se v terénu vyznali, musíme si často vzít mapu. Proto můžeme v terénu studovati jen to, co se odehrává v terénní části, kterou vidíme. Jde-li cvičení do hloubky, musíme se přemísťovati. Je-li cvičení založeno do šířky, rozdělíme frontu na několik úseků, které studujeme jeden po druhém. U rámcových cvičení bez soupeřství (je-li jen jedna skupina cvičících) postupujeme jako při cvičení na mapě. U rámcových cvičení se soupeřstvím, kde bývá několik skupin, postupujeme takto: Náměty se rozdají

před cvičením. Pak jde každá strana do terénu, provede obhlídku a učiní rozhodnutí. Řídící cvičení stanoví první schůzku. Postaví obě strany zvlášť (15—20 kroků) a cvičení se vyvíjí jako na mapě. Jakmile vyjde cvičení z terénu, který lze přímo vidět, jde se na jiné místo, při čemž se cvičícím ponechá čas, aby si provedli potřebné obhlídky. Jsou-li strany rozděleny na několik skupin, ponechá si ředitel cvičení jednu a svěří podradnější svým pomocníkům (jednou skupinou je zde míněna skupina, složená ze strany modré a červené).

Cvičení v terénu s vojskem. Ukázková cvičení mají hlavně za účel ukázat každému, jaké místo zaujímá v celkové sestavě. Můžeme užití i sestav, v nichž jsou rozstupy a vzdálenosti v určitém měřítku zmenšeny, takže se pak takové ukázkové cvičení dá provést i na malém cvičišti. Řešení úloh: je věcí jen velitelů a není tady k tomu třeba vojska. Cvičení bez soupeřství. Je-li bez značkářů, je to kombinace obou předcházejících cvičení. Jsou-li značkáři, je třeba organizovati rozhodčí službu. Cvičení se soupeřstvím. Hlavní obtíže jsou v rozhodčí službě.

Mjr. Z. Nový cvičební řád pro pěchotu — III. díl: Polní služba.

Ačkoliv tato část dosud nevyšla, podává autor její rozbor, jsa asi velmi blízek redakčnímu kruhu. Vyládá hlavní novinky: zásadní a rozsáhlé změny, pokud jde o zajištění (na pochodu a v ubytování). Podle autorovy analýsy jde o zcela moderní názory na předvoje (bočné voje atd.) a přední stráže. Pro svou důležitost vyžadovala by tato otázka důkladné recenze. Ježto nemáme dosud originálu předpisu, odkládáme recenzi na dobu pozdější. Budeme to samostatná studie srovnávací (s naším Polním řádem) a odůvodnění nových ustanovení francouzského předpisu.

Mjr. v. v. P. Janet. Pěší pluk 2. sledu v obranné bitvě r. 1918. (Dokončení historické stati z minulých čísel.)

Mjr. J. P. Přepřacování předpisů o útočných vozech. Výklad o nových předpisových ustanoveních, jimiž se mění nebo doplňují obdobná ustanovení starého Cvičebního řádu z r. 1920.

Říjen 1929 — čís. 445.

Kpt. Olce. Postup v palbě pěchoty (s náčrtky). Autor odvozuje pravidla, jimiž se máme řídit v nepřátelské palbě pěchotní a obírá se

hlavně prováděním přískoků jak celými skupinami, tak i jednotlivci.

Por. E. Benoit. Plastický stůl. Návod, jak zhotoviti plastický stůl pro aplikační cvičení. Praktické pokyny a rady, jak si zhotoviti nebo levně opatřiti různé pomůcky pro znázornění detailů skutečného terénu.

#### Listopad 1929 — čís. 446.

Plk. Touchon. Ofensivní palba pěchoty v horách. Bývalý profesor taktiky pěchoty na pařížské válečné škole podává několik historických příkladů ze světové války o užití pěchotní palby v horách při ofensivních akcích. Vyniká zde velká důležitost palebných základů, nutnost dopodrobna promyslet a připravit každou akci, udržeti dokonalé spojení útočného sledu s palebnou základnou. Těžké kulomety, umístěné na palebné základně, budou obyčejně střeliti na dosti značnou vzdálenost; musí počítati s tvary terénními v místě dopadu střel a využití zakřivení dráhy k tomu, aby tam střely smetaly terén co možná rasantně. Voliti eventuálně postavení palebná tak, aby se této rasan- ce dosáhlo.

Por. Goutard. Zteč hory Kemmel v dubnu 1918 německými vojsky. Živé a zajímavé líčení německého útoku a francouzské obrany na Kemmelu, jež byly poslední fází druhé jarní německé ofensivy, která měla Němce přivést až ke Calais, ale

kteřá se ztroskotala o hrdinnou francouzskou obranu. Jasně vystupuje důležitost a účinek okamžitého protiútku třebaš slabé jednotky na nepřítele, který vniknuv do obránceva postavení, nemohl se ještě uspořádati.

Por. de Jessey. Kulometný podstavec na káře pro střelbu proti letadlům. Jde o konstruaci, dovolující rychlé a pohodlné uvedení kulometu v pohotovost ke střelbě proti letadlům.

#### Prosinec 1929 — čís. 447.

Kpt. Méchin. Historie syrské armády. Data o vývoji a dnešním stavu syrského vojska (v území francouzském) a o kolonizační práci Francouzů v Syrii.

Kpt. Pots. Zazázení 19. divise 20. a 21. srpna 1914 do bitvy na řece Sambře. Historická studie, v jejímž závěru autor vytýká chyby a nedostatky jak ve velení, tak i v provedení.

Kpt. Perdreau. Nezbytnost výcviku v dlouhém nošení masky. S nasazenou maskou je obtížněji dýchat; také rozhled je omezen, mluvení obtížné a nezřetelné. Nošením masky kladou se na tělo zvýšené požadavky a výkonnost je snížena. Proto nutno zvykat i vojiny dlouhotrvajícímu pobytu v masce při práci, na pochodech i při cvičeních. Autor podává program příslušného výcviku.

Mjr. P—k.

### b) Revues belgické.

#### Bulletin belge.

##### Listopad a prosinec 1929.

Les opérations de l'armée belge (listopad—prosinec 1929).

V listopadovém čísle líčí se události od 1. ledna do 5. června 1916, v prosincovém pak události od června do prosince 1916.

Quelques considérations sur la préparation d'artillerie (plk. Willemaers), listopad 1929.

Autor řeší otázku dělostřelecké přípravy.

Jejim účelem jest jednak umlčeti cíle, jichž se chceme zmocniti, jednak umožniti pěchotě přijíti co nejbliže k cíli tak, aby ho mohla dosáhnouti dříve, než přestane účinek umlčování.

Brojí proti názoru, že příprava může býti tak krátká, aby mohla býti skončena před možností obráncem zahájení systém obranných paleb, poněvadž tyto palby mohou býti zahájeny v 5—10 minutách, kdežto, aby dělostřelecká pří-

prava měla žádoucí účinek, je potřeba nejméně 10 minut k zastřelení, po němž pak může teprve následovati palba vlastní přípravy. Tedy nejkratší trvání přípravy je 20 minut a jenom tehdy, když zastřelování bylo předem provedeno, může se omeziti na 10 minut.

Abychom palbu dělostřelecké přípravy co nejvíce přizpůsobili dvojímu účelu: jednak co nejlépe umlčeti obránce, jednak utvořili co nejmenší bezpečnostní pásmo pro pěchotu, je třeba použití děl nejmenší ráže, takového způsobu palby, aby rozprasky střel byly co nejbliže země a hodně seskupeny, a konečně voliti postavení děl co nejbliže první linii. Je výhodné použití asi  $\frac{1}{4}$  střeliva kouřového k oslepení cílů a pozorovatelů.

Nedoporučuje dále prováděti přípravu ve formě palebných přepadů, nýbrž postřelovati cíle stejnoměrnou, dostatečně hustou palbou (intenzita podle důležitosti přípravy), t. j., aby padly 4 rány v minutě na 25—50 m

fronty, což znamená, že jeden lehký oddíl může postřelovat frontu 300 až 500 m širokou.

Po skončení přípravy doporučuje přemísťovat palbu jen po malých skocích.

Tyto zásady uplatňuje a objasňuje na příkladě.

**Une journée de défensive** (plk. gšt. Janssens), listopad, prosinec 1929.

8. a 9. pokračování překladu článku německého časopisu „Kriegskunst in Wort und Bild“.

**La survie d'un peuple** (mjr. F. Delvaux), listopad, prosinec 1929.

V prosincovém čísle končí pisatel líčením zářijové ofensivy 1918 svou studií o historii národa srbského, k němuž projevuje namnohých místech upřímné sympatie a obdiv.

**Les leçons principales du 1<sup>er</sup> Congrès d'aviation sanitaire** (major-lékař De Block), listopad 1929.

Autor se rozpisuje o úkolech prvního kongresu zdravotnického letectva, který byl v květnu 1929 svolán do Paříže a zastoupení 40 různými národy a a zdravotnickými institucemi. Zmiňuje se o přání, jež tam byla vyslovena, o historii zdravotnických letadel, o materiálu dosud používaném, o personálu, o právním postavení (neutralitě) zdravotního letectva za války, jež bylo projednáváno také už na kongresu v Ženevě, a končí úvahami o jeho použití při taženích mimo území vlastního státu.

**Les batailles d'Aubers, de Festubert et de Loos 1915** (F. V.), listopad 1929.

Autor líčí v tomto čísle bitvu u Loosu a uzavírá svou studii vyjmenováním příčin neúspěchu operací anglické armády v roce 1915.

## c) Revues německé.

### *Militärwissenschaftliche und technische Mitteilungen.*

**Ročník 1929, květen—červen.**

Oberstl. d. R. Dr. Eduard Heller: Wehrmacht und Staat.

V úvodu zdůrazňuje autor význam tradice a pak vyjímá z vídeňského vojenského archivu posudek arciknížete Albrechta ze dne 21. září 1866, zasláný císaři Františku Josefovi o stavu vojska u Paříže. Celkem chce tím dokumentovat, že válečné umění sice podléhá vlastnímu vývoji, ale chceme-li řešit nějaký případ, musíme sáhnouti po některém konkrétním pří-

Hlavní příčiny vidí v tom, že to byla ofensiva politická (uvolnění ruské fronty) a ne vojenská, do které anglická armáda byla vehnána, aniž byla připravena; neměla dostatek sil, dostatečný výcvik a dostatek dělostřelectva. Podle názoru britského historika mohla být anglická armáda schopna ofensivy teprve od 1. července 1916.

Neúspěch bitvy u Aubers byl způsoben nedostatečnou dělostřeleckou přípravou, která nemohla zničit polopernamentní polní opevnění německá, o která se ztroskotal první prudký anglický náraz.

Bitva u Festubertu, kterou není možno označit za naprosto neúspěšnou, ukázala však přece, jak je nebezpečné útočit s nedostatečnými prostředky a neučiní opatření pro využití úspěchu.

Konečně bitva u Loosu ukázala malou schopnost štábů divísi a brigád tlumočiti rozkazy vrchního velitelství; bylo jimi zaviněno také několik omylů, jako ztráta směru a styku některých jednotek, nedostatečné řízení cirkulace hnání vojsk proti nedobytným posicím atd.

Avšak přes tyto neúspěchy neklesl národ britský na duchu.

**Étude des raids faits à Kippe** (kpt. gšt. Daubechies), prosinec 1929.

Vylíčení přepadu provedeného v noci s 18. na 19. srpen 1918 u Kippe jednotkami 1. belgické pěší divise za podpory dělové palby a kritika jeho provedení se všeobecnými poznámkami o nočních bojích, o organizaci krytí posice, o přezkoušení dotyku a o upotřebení a účinnosti dělové palby.

Studie je doprovázena 3 náčrtky a 2 tabulkami časového rozvrhu dělové palby.

Mjr. gšt. J. Fetka.

padě. Tím je vlastně podán důkaz, že vítězí tradice nad teorií.

Arcivévoda v svém memorandu podává řadu návrhů, jak přetvořit armádu, upozorňuje na těžkopádnost administrace, zbytečně velké trény, kterých armáda málo pohyblivou. Uvažuje dále o vnitřní ceně ducha, o výcviku, kázni, při čemž zdůrazňuje význam hrdinné smrti.

Autor porovnává práci šéfa hlavního štábu generála v. Beckra, který zpracoval na podkladě memoranda arcivévodova „Promemoria über die Armeeverhältnisse“ (1867). Vidíme, že obojí řešení se místy kryje.

Moltke sám r. 1874 pravil: „Říká se

že učitel vyhrává naše bitvy. Pánové, pouhé vedení nepozdvihne člověka na stanovisko, aby byl hotov položit svůj život pro myšlenku, pro plnění povinností, za vlast a za čest. K tomu patří výchova člověka. Nejenom učitel, ale i vychovatel pomáhá k vítězství."

Celá úvaha má jaksi potvrdit, že stát a vojsko jsou úzce spojeny a že dříve platily zásady, kterých dnes užíváme. **Résumé:** Vracíme se k historii, máme-li konati nová rozhodnutí.

**Oberstl. Rud. Kiszling:** Der Feldzug gegen Rumänien 1916. (Pokračování.)

Rumunské vedení již s počátku bylo stíženo jakýmsi nezdařem. Když zasadilo své síly v Sedmihradsku, došlo k průlom u Dobrudži. V kapitole o dobytí Valašska a Dobrudži je vyličen útok Falkenhaynův v Sedmihradsku. První armáda měla 42.000 mužů a 3800 šavlí. Situace se nevyvíjela tak příznivě pro centrální mocnosti, jako tomu bylo v Dobrudži. Dne 19. října prorazila bulharská třetí armáda rusko-rumunskou frontu a její východní křídlo a tím Rumunsko ztratilo jediné železniční spojení k moři, t. j. trať Černá Voda—Carihrad. Zatím co se 3. bulharská armáda připravovala k obraně, bulharské jezdectvo pronásledovalo Rumuny až po Sarighiol. Teprve, když Rusové poznali, že nepřítel je dosti slabý, posunuli své linie zase blíže k bulharským.

V Sedmihradsku byl kladen Rumunův značný odpor, který přinutil centrální mocnosti zesílit své vlastní armády. Rakušanům se však nepodařilo zlomit rumunský odpor, byli nuceni po provedení útoku vrátit se opět na své hranice.

Zajímavé jsou některé podrobnosti o dunajské armádě. Skládala se z 217. německé divise, v jejímž svazku byly: rakouský hraničářský prapor myslivců, bulharská 1. a 12. pěší divise, turecká 26. pěší divise, kombinovaná jezdecká divise, zeměbranecké jednotky německé a rakouské, těžké dělostřelectvo německo-rakouské a ženijní formace rakouské.

Kapitola „Vzetí Bukureštu“ líčí odříznutí rumunské skupiny u Ršavy, složené z 3 pěších pluků a z jedné pěší divise s dělostřelectvem.

Dalším zajímavým momentem jest, jak generál v. Mackensen dostal rozkaz se svou skupinou (3. bulharská, dunajská a 3. německá armáda) postoupiti až na linii ústí Dunaje—Galac—Sereth—Adjudul-non—Trotus. Za tím účelem Bulhaři měli postupovati v Dobrudži, dunajská armáda mezi Dunajem a linií Bukurešť—Urziceni—Faurei—Vecchii—

Tecuciu, 9. armáda mezi touto linií a jižním úpatím pohoří.

V rekapitulaci úvahy praví autor, že největší chyba Rumunska byla ta, že pozdě zasáhlo do války. Kdyby si byli pospíšili asi o 6 nebo 8 neděl, než Brusilov slavil úspěchy a než vypukly boje na Soči, byli by bývali Rumuni dobyli značné části Rakouska. Autor praví, že z rumunského vojska zůstalo 70.000 mužů. Z 23 pěších divisí 6 se rozuteklo, 2 skoro celé byly zajaty. Jenom 6 divisí zůstalo boje schopno jako 2. armáda pod velením generála Averescu. Koncem 1917 se však franc. generálu Berthelotovi podařilo rumunské síly reorganisovati.

O ruské armádě se v úvaze praví, že musila převzít úsek 400 km. V polovici ledna 1917 mělo Rusko v úseku od hranic centrálních mocností až k Černému moři 3 armády s 32 pěšími a 8 jezdeckými divisemi.

Celkové vyličení zmíněného tažení je velmi zajímavé, poněvadž je zde vyjádřeno německé stanovisko. Velebí se především německé úspěchy, kdežto dohodově se stručně přecházejí. Tedy ráz úvahy čistě tendenční.

**Obst. d. R. Pfannen:** Der Totenkampf der reitenden Batterie 1/7 im Kavalleriegefechte bei Buczac am 23. August 1914.

Podle polních deníků zpracoval autor historii 1./7. jezdecké baterie, která byla zničena při útoku u Buczac 23. září 1914. V úvaze je vyličen nástup této jednotky, průběh boje a konečná jeho fáze. Hrdinové odpočívají na hřbitově u Medvedovce, mezi nimi i setník Sturm. Autor končí, že padlým byla blíže vlast než jejich život.

**Gm. a. D. Hugo Kerchnawe:** Zur Geschichte der Panzerzüge.

Pokusy s obrněnými vlaky se konaly již dříve. Používalo se také normálních železničních vozů a lokomotiv, které se dávaly před vlaky dopravníci vojsko. V roce 1866 bylo použito obrněných vlaků k obraně dunajské linie. Jiný případ je znám z obrany města Paříže. Přítomnost námořních jednotek s námořními děly poskytl příležitost vyzbrojiti vlak děly a takto improvisovati ozbrojené vlaky. Autor líčí mnoho jiných podobných případů, mezi nimi i burskou válku.

Světová válka přinesla způsob, jak vyzbrojiti obrněný vlak, a jeho použití na různých evropských bojištích. Rakousko-Uhersko používalo jich s dobrým výsledkem na macedonské frontě.

**Der Donau-Übergang bei Krems 1927.**



Spolkové ministerstvo vojenství vypracovalo studii o přechodu Dunaje u Kremže v r. 1927. Z úvahy je vidět, že úkol vyhledatí místo přechodu byl ztížen mírovými poměry, neboť se musilo dáti na přání civilních úřadů a paroplavební společnosti. Zvolené místo mělo příznivý říční profil. Dno řečiště u břehu se skládalo z velkých kamenů, pak ze šterku, místy také z holé skály.

Most se skládal ze dvou částí. Z normálního mostu Biragova a Herbertovy konstrukce. Jako plovoucích podpor bylo použito také 4 železných, 45 tunových pontonů v propustném soulodí.

Poté je vylíčení postupu prací s Herbertovým materiálem, jehož používáme i v naší armádě u mostního praporu. Úvaha obsahuje dále příslušný taktický námět pro přechod, rozkazy pro převážení a stavbu válečného mostu.

Jest zajímavé, že bylo postaráno o ochranu proti nepřátelské palbě pozemní a letecké. Při stavbě mostu se použilo 38 důstojníků a 368 vojáků. Celkem 438 osob.

Rozkaz k stavbě mostu byl dán v 7 hodin ráno, první soulodí vyplulo v 7 hodin 15 minut, poslední ponton byl zaveden v 8 hod., obsazení mostu bylo nařízeno v 8 hod. 50 min., počátek přechodu v 8 hodin 55 minut.

Most byl rozebrán po dílech. Část mostu z Biragova materiálu se rozbírala od 11 hodin 30 minut, druhá část z Herbertova materiálu od 14 do 18 hodin. Příští den se odstraňovaly pilotové bárky.

Studie je vybavena tabulkami pro převážení a číselnými obrázky. V závěru jest oceněna hodnota Biragova a Herbertova materiálu.

Některé zajímavé technické údaje: Část Herbertova mostu na pilotových bárkách... 3 pole po 25 m; část Herbertova mostu na plov. podporách... 2 díly po 25 m; část Herbertova mostu na 3 díly na 7dílných podporách po 15 m, s dvěma 4m-vložnými poli. Celkem 53 m.

Zbytek mostu byl postaven z Biragova materiálu v délce asi 116 m.

Major a. D. Dr. techn. Fritz Heigl: Die Entwicklung des Artilleriematerials seit 1914.

Úvaha je pokračováním sešitu leden—únor a přináší poznámky o šroubovém závěru těžkých kalibrů. Na přípojeném obrázku je znázorněn podobný typ a to 35,6 cm železniční dělo M. 20. V dalších kapitolách následují pojednání o francouzském moždíři systém Filloux, dále technický a teoretický rozbor systému Schneider, moždíř 280

mm M 1914, pak tentýž 293 mm, americká houfnice 240 mm M 18 systém Schneider. Celá úvaha je psána velmi obsírně. Je na výši jak po stránce praktické, tak i teoreticky odborné.

Hauptmann Gsth. a. D. Hans Ritter: Die technischen Fortschritte des Flugzeugbaues und ihr Einfluß auf die Gestaltung eines Zukunftskrieges.

Světová válka nepřinesla úplný technický vývoj v stavbě letadel, což dosvědčují některé případy leteckých útoků, kde letadla neměla ještě takových schopností, jako je tomu v dnešní době. Autor praví, že tehdy to byly výkony mimořádné, a pohlížíme-li na vše dnes, musíme přiznat, že nebylo dosaženo nejvyššího cíle.

Jako letecké zbraně bylo ve válce hlavně používáno kulometu, kterého zařízení mělo také dosti nevýhod. Jedna z nich je na příklad otázka, jaká je praktická výška jednosedadlového letadla pro výhodný letecký boj?

Pro střelce stíhacího letounu ve výši 6000 m nastávají především dvě těžkosti: umělé dýchání, které nutno zaváděti a pak druhá nevýhoda, když letec musí akrobaticky měnit svou polohu.

V příští válce budou bombardovací letouny daleko působivější zbraní, než letouny s kulometem.

Zdá se, že budeme postaveni před další otázkou, totiž získatí dosti velké plochy pro letiště, vime-li, že rozvoje letectví bude stále stoupati. V území válečných operací se dá těžko vyhověti tomuto nedostatku při vymezených pásmech.

Autor probírá dále otázku „zásahů cíle“, při čemž je zajímavé, že přihlíží k pozornosti nepřítelově a k tomu, že bude těžko k cíli se dostatí a jej bombardovati. Článek je psán velmi obsírně a dává nám možnost uvědomiti si, čeho vlastně můžeme letectvem dosáhnouti a jaké jsou nedostatky jak v organizaci, tak i ve vlastnostech letounů. (Pokračování.)

Dr. Robert Hecht: Österreichische und deutsche Wehrgesetzgebung.

Autor, známý propagátor myšlenky právního sjednocení německo-rakouského, promluvil o německém a rakouském branném zákoně 26. března 1929 v „Österreichische politische Gesellschaft“.

Srovnává branný zákon německý s rakouským. Podle rak. branného zákona je branná moc spolkovým orgánem a označuje se také podle toho

„spolkovým vojskem“. Vojenské předpisy vydává spolková vláda. Také v Německu vydává branný zákon říše. Obrana je věcí říše. Vojenskou výkonou moc má říšský prezident.

Podle rak. branného zákona doplňuje se vojsko dobrovolným verbováním rakouských příslušníků. Obdobné zařízení jest i v Německu.

Mírová smlouva stanovila početní stav rakouského vojska na 30.000 mužů, čítajíc v to 1500 důstojníků. V Německu nesmí překročiti početní stav vojenských osob 100.000 mužů, přičemž se 4000 důstojníků a vojenských úředníků, 300 zdravotnických důstojníků a 200 zvěrolékařů na tento celkový počet nečítá. V obou státech je stanovena minimální služební doba. V Německu musí každý vojn sloužiti 12 let nepřetržitě. Jinak je tomu v Rakousku. kde vojn slouží 6 let činně a dalších 6 let je na dovolené. Závazek trvá také 12 let.

Rakouské vojsko je postaveno k ochraně hranic, ústavy, k udržování pořádku v zemi, k pomáhání při katastrofách. Vojsko může také zasáhnouti při ostraze hranic a při asistencích.

Říšská obrana je zřízena k podobným účelům. Vedle obrany hranic, musí býti také k dispozici při ohrožení veřejného pořádku.

Podobným způsobem probírá autor branné zákony obou zemí. Ke konci úvahy praví, že rakouské a německé vojsko v přítomnosti neznámená jenom mohutný instrument, nýbrž je také základem, na kterémž jednou, až se politické poměry změní, bude zřízeno vojsko se všeobecnou brannou povinností.

Oberst Franz Schubert: Österreichs Bundesheer.

Nákladem časopisu „Mil. wissenschaftliche und technische Mitteilungen“ vyšla kniha „Rakouské spolkové vojsko“. Autor líčí obsah jednotlivých kapitol. Z uvedené knihy možno poznati vývoj armády, mírovou organizaci, popis jednotlivých zbraní, ústavů a ostatních složek. Je tu uvedena i činnost výchovná a sportovní.

Edmund Glaise-Horstenau: Die Katastrophe.

Generaloberst Stephan Sarkotič von Lovćen recensuje řečenou knihu.

**Ročník 1929, červenec—srpen.**

Generálmajor a. R. J. Paič: 1859. Politische Vorgeschichte und Kriegsbeginn.

Generálmajor Steinitz: Magenta und Solferino.

Oba články jsou další příspěvky z dřívějších významných válek.

Anglický major Kerrich: Der Übergang der Engländer über die Piave im Oktober 1918.

Uvedený článek byl uveřejněn v prosinci 1927 v „The Royal Engineers Journal“ a plukovník Oskar Kubitz je jej přeložil. V úvodě praví, že z ženijní služby jsou nejdůležitějším úkolem — přechody řek. Překladač doporučuje důstojníkům ostatních zbraní, aby se bližší seznámili s ženijní službou a upozorňuje, že tento článek má jim umožniti, aby si utvořili představu o práci žinistů při přechodu řek.

Klasickým příkladem přechodu je stavba válečného mostu přes Piavu, který byl nejdelším mostem ve světové válce a který vyžadoval zvláštních zajímavých taktických a technických opatření. Rakouské kruhy tvrdí, že tomu tak není.

V kapitole „Všeobecné poznámky“ se líčí povšechná situace na italské frontě, když 7. divise přišla koncem 1917 na frontu. Italský ústup končil na Piavě a zmíněná divise byla zasazena v úseku Montello koncem prosince. Autor líčí nyní, jak italské vedení svěřilo velitelství 10 armády lordu Cavanovi. Armáda měla IV. britský sbor, 7. a 23. divisi a XI. italský sbor. Celá akce byla uchována v tajnosti a dokonce anglické vojsko bylo převlečeno do italských stejnokrojů.

7. divise již poznala Piavu a věděla, co na ni čeká.

U Salettnol byla Piave široká 230 metrů. Mezi břehy byl ostrov Papadoli, který měl 5,5 km délky a 1,8 km šířky a který byl obsazen nepřítelem. Rychlost proudu byla 14,5 za hodinu. Hojnými dešti se podmínky pro přechod značně zhoršily.

Protože italské ženijní jednotky nebyly stejnorodě vycvičeny, musilo se sáhnouti k opakování výcviku v plavbě na jedné řece v blízkosti Trevisa. 7. divise počínala se již připravovati pro přechod. Angličanům nebylo tehdy ještě dosti jasno, jaké italské pomoci se mohou nadíti.

Místo pro stavbu bylo voleno tam, kde se proud přicházející od protějšího břehu ostrova Veneto přibližoval k pravému břehu. Asi 40 m od proudu směřem na protější břeh bylo viděti písčný ostrov. Pontony měly přistati po proudu ostrova, kde se mužstvo mělo zakopati. Později se pontonů mělo použiti pro stavbu válečného mostu. Výhodné místo pro přechod bylo u silnice u Maserada.

22. pěší brigáda měla být převezena na ostrov Papadoli. Kpt. Odón měl k dispozici 12 člunů, každý s dvěma muži posádky. Po prvním převážení se zjistilo, že je třeba přeloučit 3 ramena, která jsou od sebe oddělena 2 pískovými ostrovy. První rameno mělo šířku 60 m, druhé 45 m a třetí asi 90 m. Bylo zjištěno, že nepřítel nezpozoroval přechodu.

Další 3 roty byly převezeny v nepřátelské palbě. Všeobecný plán záležel v tom, že po vzetí ostrova 22. pěší brigádou měly 20. a 91. pěší brigáda podniknout hlavní útok na levý břeh. Autor líčí pak detaily příprav, zřizování cest, stavby mostů. Technických detailů ze stavby mostu jest uvedeno poměrně velmi málo. Nejsou uvedeny ani rozkazy ani dispoice, takže článek jest jen informací pro důstojníky ne-technických zbraní.

Ke konci článku praví překladatel, že mnohé rakouské mosty, vystavěné za světové války byly ještě delší než jak líčí autor. Tak na př. most přes Sávu u Sabce měl 550 m resp. 690 m. Most u Ryczywol přes Vislu měl 966 m; most přes Dunaj u Sistova byl ještě delší. Překladatel popírá, že místo zvolené pro přechod bylo výhodné. Použití dvanácti malých plavidel pro převoz prvních jednotek bylo také též nedostatečným řešením za tak důležité akce. Z této diskuse je vidět, že rakouští pionýři byli na vyšší úrovni, což překladatel sám v posledním odstavci zdůrazňuje.

Oberst a. D. Müller-Brandenburg: *Leichte Artillerie im Großkampfe*. Jakou důležitost má dělostřelectvo, toho dokladem jsou dějiny. Autor sestavil tabulku přiděleného a spotřebovaného střeliva během bitvy u Verdunu od 21. do 24. května 1916. Dále upravil přehled spotřeby materiálu podle baterií. Z toho lze si učiniti obraz o ohromné práci dělostřelectva v bitvě.

Major a. D. Dr. tech. Fritz Heigl: *Die Entwicklung des Artilleriematerials seit 1914*.

Kapitola E přináší úvahu o anglických moždřích. Popisuje jednotlivé části 9-2 palcové houfnice, její dopravu, úpravu lůžka. V stati „nejtěžší děla jiných států“, jak samo téma již praví, je zmínka o dělech ruských, italských a j. V poslední kapitole probírá konstrukce poválečné, požadavky a výhledy v tomto oboru.

Hpt. gštb. a. D. Hans Ritter: *Die technischen Fortschritte des Flugzeugbaues und ihr Einfluß auf die Gestaltung eines Zukunftskrieges*. (Dokončení.)

Po úvaze o útočných akcích nepřítelových, přistupuje autor k úkolům, které přísti válka uloží letectvu. Podle Clausewitz je úkolem války zničení nepřítel. Ve válce jest jenom jeden úspěch, t. j. konečný úspěch. Až do tohoto okamžiku není ještě vše rozhodnuto a nic ztraceno. Tento konečný úspěch v budoucí válce připsuje autor letectvu a jako prostředek k tomu dává mu pumy a to: traskavé plynové zápalné 100 kg traskavá puma obsahuje asi třikrát tolik trhaviny jako dělostřelecká munice téže váhy.

Výpočty dokázaly, že 1-8 tunová puma způsobí vzdušný tlak, který je s to na 50 m zničit celý blok domů. Tak na př. celé rakouské spolkové ministerstvo vojenství se dá zničit dvěma takovými zásahy.

Plynová puma, srovnáme-li ji s dělostřeleckou střelou, stává se účinnějším prostředkem než traskavá puma. Musí totiž obsahovati 75% plynu vlastní váhy. Aby se dal zaměřiti plynem 1 km<sup>2</sup>, je třeba 100 tun dělostřelecké munice, ale jenom 101 leteckých pum.

Zápalná puma — jejím nejmodernějším typem jest „Elektronbombe“. — Elektron má tu vlastnost, že se při dotyku s vodou zapálí. Nedá se vodou hasiti. Po taktické stránce je důležitá její malá váha, asi 1 kg. Moderní bombardovací eskádra o 72 strojích s 1/2 novým zařízením může shoditi nad městem 36.000 „Elektronbomb“. Pravidelně 12.000 z nich zasáhne budovy, kdežto ostatní dopadnou na ulice a na náměstí. Autor dále líčí, které objekty je výhodné bombardovati. Vidíme, že by to byly vodárny, elektrárny, střediska průmyslu a pod.

Volba způsobu bombardování je neméně důležitá. Čistý plynový útok by bylo lze bráti v úvahu tam, kde by šlo o rychlou akci. Tedy uzly nepřátelské dopravy. Zápalné pumy se hodí pro průmyslové podniky a zásobárny. Další možnosti je kombinace zápalných a plynových pum dohromady. Celý článek má za úkol, aby si čtenář učinil obraz o schopnostech a působnosti novodobého letectva.

Generalmaj. Hugo Kerchnawe: *Das militärische österreichische Kriegswerk*.

Úvaha je recensí druhého sešitu zmíněné knihy, pojednávající o bojích ve východní Haliči 1914.

Oberst Emil Paschek: *Zum Aufmarsch der Sowjetmacht in Asien*.

Autor podává recensí řečené studie od Kleinowa. Z obsahu vidíme, že stu-

die je rozdělena na tři hlavní díly: 1. Geografické a historické doklady nové Sibiře — ruskočínské zájmy v Mongolsku — vzeti Sibiře bolševiky, 2. budování státu pod diktaturou bolševiků — bolševické hospodářství, 3. Vnitřní a zahraniční politické důledky. —ar.

## Wissen und Wehr.

### Ročník 1929, sešit 8.

Hauptmann Dahlmann: Die erste Armee am 10. September 1914 (s náčrtem).

V článku se líčí provádění ústupu 1. německé armády 10. září. Autor nejdříve podává situaci 1. armády (složené ze čtyř skupin, a to od východu k západu: skupiny gen. v. Marwitz, gen. v. Linsingen, gen. Sixt v. Armin a v. Quast) z konce předcházejícího dne a tvrdí, že rozkaz, daný 1. armádě k ústupu, zachránil Francouze před využitím úspěchu skupinami gen. v. Quasta a gen. Sixta v. Armin, které přinutily IV. arm. sbor na levém francouzském křídle k ústupu.

Při provádění ústupu skupiny gen. v. Marwitz dochází k třenicím mezi ustupujícími vojsky u Coulombs a k četným menším bojům mezi předvoji spojenců a zadními částmi německých proudů, jmenovitě u Brumetz, St. Quentin, Neuilly St. Front a Hartennes. Boje jsou popsány příliš podrobně na útju přehlednosti. Při tom si autor odporuje, neboť nejdříve přiznává, že na německé straně neexistovaly zadní voje v pravém slova smyslu a že proto boj péchoty nebo jezdeckta nebyl podporován dělostřelectvem, a v dalším naopak zdůrazňuje, že německá vojska ustupovala v pořádku a bez velkých ztrát.

Skupiny generálů v. Linsingen a Sixt v. Armin provedly ústup, aniž byly protivníkem znepokojovány, přičemž některé pěší divize urazily během dne 45 až 60 km. To svědčí o tom, s jakým spěchem se ustupovalo.

Ústup pravého křídla (gen. v. Quast) se děl také nerušeně, mimo malé bojové epizody u Borneuil a u Orrony.

Dále se autor zabývá rozporem, který vznikl tím, že hlavní stan nařídil 1. armádě, aby zahájením ofensivy chránila západní křídlo 2. armády, a že pplk. Hentsch radil k event. ústupu na severní břeh řeky Aisne.

Spojencům se vytýká, že pozdě zvěděli o pravém stavu věci a že pozdě počali využívat úspěchu. Tak na př. generál Maunoury vydal rozkaz k pronásledování teprve o 13. hodině. Spo-

jenci nevyužili mezery mezi 1. a 2. armádou.

Major im Generalstabe Günther Frantz: Die Entente und das neutrale Griechenland im Weltkrieg.

Je to pokračování článku, uveřejněného v předchozím sešitě. Autor připomíná nejednotnost v táboře spojeneckém, kde každý jednotlivý spojenec jednal vždy jen v svůj vlastní prospěch, třeba i proti jednotnému, společnému zájmu, který však navenek obyčejně zdůrazňoval.

V prosinci 1915 si vyžadují spojenci pro svou ochranu obsazení důležitých míst v okolí Soluně a v lednu roku příštího získává Briand Angličany nejen pro další držení Soluně, nýbrž i proto, aby se z města právě jmenovaného stala základna pro útočné operace. Francie zvyšuje početní stav svého vojska asi na 100.000 mužů a předvídá se, že tam bude poslána i nově zorganizovaná srbská armáda. Briand, jakmile si zajistil součinnost Anglie, snaží se, aby získal pro svůj plán, t. j. ofensivy ve větším měřítku, také Rusko a Itálii. Rusko posílá do Soluně přes Archangelsk vojsko v síle asi jedné brigády, kterou později zesiluje a kromě toho soustřeďuje v prostoru Oděsa—Kišiněv silnou strategickou zálohu, ale bohužel bez výzbroje. Tato vojska nemohla se zúčastnit přímo akce na Balkáně, protože jim Rumunsko nedovolilo průchod přes své území. Po dlouhých námáhách podařilo se sice získati Itálii pro soluňskou operaci, ale přes to hlavní svou pozornost věnovala Itálie svým zájmům na pravém břehu Adriatického moře v Epiru. Otázka soluňské fronty se dostala do popředí po zhroucení Rumunska. Neúspěch spojenecké armády na soluňské frontě v měsíci březnu a květnu roku 1917 málem by byl měl v zápětí odvolání všech vojsk italských a částečně i anglických.

Autor líčí rozpory mezi Francií a Itálií jednak stran obsazení ostrova Korfu, jednak stran spojenecké politiky v Athénách. Na jaře 1916 přechází na soluňskou frontu srbská armáda, což budí nový diplomatický konflikt Spojenců s Řeckem.

Pisatel článku odsuzuje jednání spojenců s Řeckem, které vyvrcholilo odstraněním krále a obsazením hlavního města. Na konec rozbírá postup Itálie, která v řecké otázce hrála zvláštní úlohu.

Generál inž. E. Ratzenhofer: Truppentransporte beim Winterfeldzug in den Karpathen (se dvěma náčrti a přehledem).



V zajímavém článku upozorňuje autor na vliv výkonnosti dopravních prostředků na rozhodnutí velitelovo a na vedení operací. Popisuje, jak se v době od konce roku 1914 až asi do poloviny dubna 1915 prováděl „nástup za Karpaty“, a to vojsk, jejichž úkolem bylo, aby zabránila Rusům proniknouti do Uher.

Oberstleutnant Teobald v. Schäfer: Der Grenzschutz in Ostpreussen 1914.

Autor polemizuje v krátkém článku s vývody generála v. Francois, uveřejněnými v 6. sešitě časopisu Wissen und Wehr pod titulem „Grenzschutz

im Osten in August 1914 und seine Reibungen“.

Vojensko - politický přehled zabývá se především otázkou branné moci v Dánsku, kde je veden boj mezi přívrženci:

úplného odzbrojení, zrušení pozemního vojska v prospěch loďstva a částečného snížení početního stavu mírové armády.

Dále se zdůrazňuje význam návštěvy švédského krále v Lotyšsku a upozorňuje se na vzrůst vlivu Švédska v nově vzniklých pobaltických otázkách. Konečně se ličí boj o otázku branné moci v Norsku. BF.

# LITERÁRNÍ PŘEHLED

## Spisy cizojazyčné.

### a) Francouzské.

**Larcher M.** commandant: La grande guerre dans Les Balkans, Paříž 1929, nákladem firmy Payot, stran 300 s desíti náčrtů.

Podnětem k napsání knihy bylo autorovi, jak sám v úvodě k své práci praví, to, že Balkán přes svou důležitost, kterou hrál ve světové válce, nehledě již k té okolnosti, že balkánské události byly přímým podnětem ke vzniku světové války, byl považován za něco vedlejšího a podřadnějšího. Ani historikové a spisovatelé — praví autor v úvodě — zabývající se studiem světové války, nevěnovali otázkám a celé balkánské kampani v l. 1914—1918, náležitě pozornosti, dávajíce se snad odstrašiti spletností poměrů a nesnadností problému. Aby tento vážný nedostatek v literatuře, pojednávající o světové válce, odstranil, přikročil autor k sepsání svého díla.

Před vlastním líčením událostí let 1914—1918 předvádí ve zvláštní kapitole čtenáři „jeviště balkánské“, zmiňuje se o jeho úloze ve válce, o jeho nesnázích a poměrech politických a líčí různé názory jednotlivých velmocí na řešení balkánské otázky. Události let 1914—1918 líčí autor v sedmi kapitolách. První, nazvaná „Před válkou koalice“ líčí události roku 1914 a začátku r. 1915. V druhé, nazvané „Etapa turecká“, jsou vyličený události roku 1915, zejména útok na Dardanely a vytvoření orientální armády, třetí (eta-

pa srbská) líčí události koncem r. 1915 (přípravy Falkenhaynovy proti Srbsku, rozhodnutí Dohody intervenovat v Soluni, porážka Srbska, utvoření solunské fronty, restaurace srbské armády), čtvrtá (etapa rumunská) líčí události r. 1916, pátá (etapa řecká) události r. 1917 až do května 1918, šestá (etapa bulharská), události března až října 1918, sedmá (rozhodná etapa) události října 1918.

Z celkového líčení a z resumé, jež autor ke knize připojil, je vidět, že má přístup ke všem důležitým dokumentům, vztahujícím se k balkánské otázce a ke kampani a že tyto dokumenty důkladně prostudoval a zpracoval. Jeho kniha není čistě vojenskou historií. Autor uvádí v své práci různá diplomatická jednání, názory vedoucích politiků a státníků na různé problémy, souvisící s balkánskou kampaní, čímž se kniha stává hluboce založenou historickou studií, psanou na širokém podkladě, osvětluje čtenáři různé problémy nejen čistě balkánské, nýbrž i jiné, jež třeba jen nepatrně s balkánskou otázkou souvisely. Autor dokazuje svým líčením poměrů jednotlivých balkánských států, že tyto poměry dokonale ovládá a že se dovedl zhostiti všech romantických příměsků, podává je suchou historickou pravdu formou zajímavou a poutavou.

Předmluvu ke knize napsal maršálek Franchet d'Esperey, jenž tu chválí